



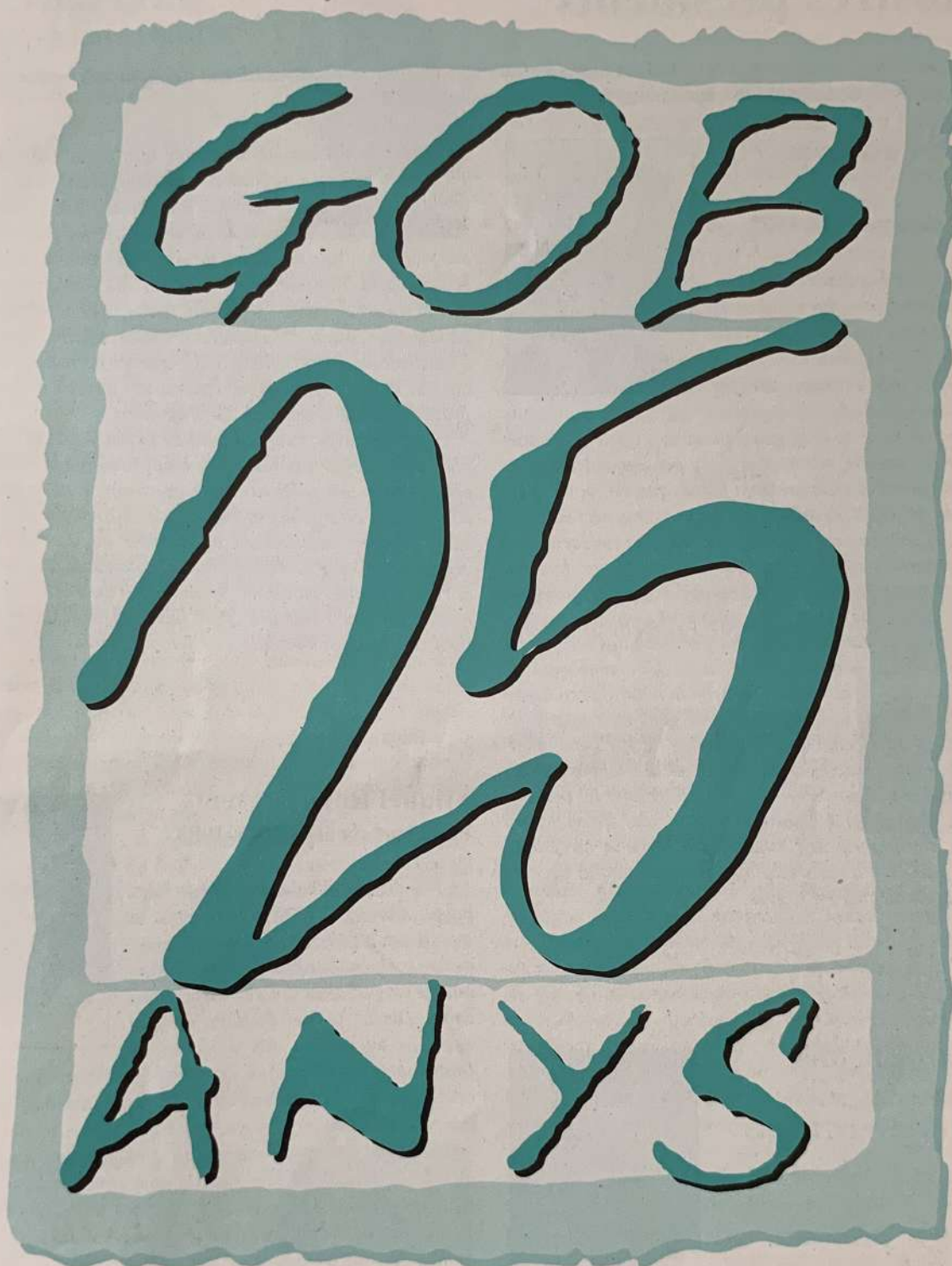
# L'Ecologista

Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa

Núm. 23 / Hivern de 1998/1999

**Mallorca diu  
prou d'urbanitzacions**

Especial  
**25**  
ANYS



*· Dia 1 de desembre de l'any 1973, sis apassionats per la naturalesa decidiren fundar el Grup d'Ornitologia Balear (GOB). Enguany se compleixen els 25 anys d'aquella fita. Des d'ençà, el Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa (GOB) s'ha convertit en una de les organitzacions conservacionistes més importants de l'Estat. A continuació vos oferim una sèrie de pàgines dedicades a commemorar aquest aniversari, en les quals feim un breu repàs al que ha estat i és la nostra entitat.*

## Els nostres presidents

Al llarg d'aquests vint-i-cinc anys, han estat sis les persones que han ocupat la presidència de la secció mallorquina del GOB. Aquí en teniu algunes de les seves impressions en motiu d'aquest aniversari.

**Josep M. Casasayas**

**Truyols**

**President els anys 1973-1977**



El GOB va néixer per iniciativa estrictament particular en moment que no podia ésser més oportú i precisament com a rèplica necessària a la poca atenció i nul·la comprensió per part de l'autoritat aleshores responsable de la conservació de la nostra natura. Era tanta la necessitat d'haver de prendre mesures urgents per combatre l'allau d'atemptats contra el medi ambient il·lenc, que els tocs d'alarma i d'ajuda del GOB, esvovats als quatre vents pels valents i decidits joves que havien intervingut en la seva fundació, ben prest comogueren el sentiment popular amb tanta de força que en pocs anys el GOB va arribar a agrupar milers de ciutadans adictes a la seva causa. És vera que el temps transcorreix encara no ha estat prou suficient per què totes les nostres autoritats prenguin cabal consciència de la importància de defensar a ultrança la nostra ja malmenada natura, però també és més cert que molt s'ha avançat i que gens no s'hauria fet sense el GOB. Tots els qui aquell desembre de 1973 nos reünirem per fundar-lo, vint-i-cinc anys després encara sentim com les veus dels elements naturals nos arriben des de totes les parts de les nostres Illes: de l'Albufera d'Alcúdia, del Trenc, de la Dragonera, de Cabrera, de l'Albufera del Grau, de les Salines d'Eivissa... Són com a mostres d'agraïment de tota la Creació que nos omplen de goig i d'orgull.

-- 0 --

**Francesc de B. Moll**

**Marqués**

**President els anys 1977-1981**

*Anys d'il·lusions*



Se'm fa difícil parlar dels meus anys de presidència del GOB, fonamentalment perquè no podria precisar exactament quins anys varen ésser. Ja sabem que el GOB no ha estat mai una societat massa jeràrquica, i menys encara ho era en aquells primers anys, en què tots fèiem tot, en aquelles reunions setmanals, sovint inacabables, on tothom hi deia la seva. I de fet, en el GOB i a la seva junta hi vaig ésser des del primer dia, en un càrrec o altre.

De totes maneres, crec que va ésser el 1977, quan venia el primer quadrienni i esclatava el bony de Sa Dragonera, que vaig ésser elegit President, i és raonable pensar que ho vaig deixar al cap de quatre anys, el 1981, encara que vaig

seguir enganxat una sèrie d'anys més en el laberint de La Trapa. Entre un tema i l'altre, una sèrie de campanyes inoblidables: Es Trenc, S'Albufera, S'Albufereta, Cala Mondragó...

D'aquesta època destacaria la responsabilitat que va suposar per a tots la decisió de sortir al carrer a defensar les nostres idees. Feliçment, cada sortida va ésser, com calia, una manifestació de força. Al mateix temps, vàrem encetar la via jurídica per atacar els projectes d'urbanitzacions, una via que s'ha demostrat molt eficaç. Crec que és de justícia recordar aquí el nom de Lina Riera, l'advocada que va defensar amb gràcia i decisió el tema de Sa Dragonera.

Hi havia, també, ja des de la fundació del GOB, una altra activitat que cal destacar, perquè sempre queda un poc en segon terme: una voluntat didàctica exemplar, de la qual podria em recordar com a mostra les pàgines de divulgació a la premsa o aquelles magnífiques projeccions de diapositives d'en Jesús Jurado, que varen circular per tota casta d'associacions, col·legis i centres culturals. Sense aquest esperit de divulgació, difícilment l'activitat del GOB hauria tingut la repercussió pública i l'adhesió popular que sempre hem assolit.

-- 0 --

**Miquel Rayó Ferrer**

**President els anys 1981-1983**



Ignor el valor del que jo hagi pogut aportar al GOB en els anys en que he tingut l'honor de ser president de la secció mallorquina; en tot cas, sé que hi vaig dedicar tot el meu esforç i saber. Declar que el bagatge rebut a canvi és impagable. Els objectius de l'associació em semblaven i em semblen coherents amb la meua creença que els ciutadans tenim la responsabilitat de participar, així com cadascú pugui, en la vida del país. Em veig més ideòleg que tècnic i vull creure que alguna opinió meua, nascuda com se suposa de la discussió amb els companys del grup, haurà contribuït a formar la ideologia d'un GOB en evolució. Vaig treballar en/amb/per a un grup de persones excel·lents que m'han enriquit amb generositat la memòria i el coneixement, totes amb un sentit admirable de l'honestat i de solidaritat. No vull fer-ne la relació per por d'un oblid injust. A tots us tenc la mateixa gratitud: als qui, amb nocturnitat, penjàveu cartells per a la conservació d'Es Trenc i als qui éreu capaços de redactar un informe científic sobre una espècie d'ocell. D'aquests dos aspectes complementaris, acció civil i ciència, prové tal vegada el prestigi de l'entitat, un patrimoni que no ha de tadar-se mai. De tot me'n queda una llanguida, però alhora ferma sensació d'enyor. Això vol dir que el temps passa. Tenc la intima certesa que, amb la meua dedicació al GOB, no l'he perdut.

-- 0 --

**Xavier Pastor Gràcia**

**President els anys 1983-1987**

*El plaer de la rebel·lió*



Sembla ahir. Però va ser l'any 1975 quan vaig incorporar-me al GOB, després d'acabar els meus estudis a Barcelona. No vaig ser-ne cap pioner ni fundador del grup. El GOB ja comptava amb dos anys de funcionament, i em va dur algun temps introduir-me per una escales d'aquella harrera entre "històrics" i "nous". La veritat és que, com a ornitòleg, jo era una nul·litat. Però vaig afegir-me amb entusiasme al grup de persones que veien amb claredat el futur del GOB: seria una important força social que coordinaria els esforços d'un sector de la societat que es rebel·lava contra la destrucció accelerada d'aquestes illes en mans dels especuladors i dels polítics al seu servei.

Per aquells anys de transició política, l'esforç que vam fer per influir en las decisions de les institucions sense que la nostra activitat pogués ser instrumentalitzada per cap força partidista concreta fou vital per a la credibilitat de l'associació. Quan una campanya ha estat guanyada s'oblida fàcilment. Però jo mai podré oblidar la satisfacció que m'han produït els nombrosos èxits en defensar espais naturals d'importància emblemàtica. Veure com els successius governs d'aquest delinqüent anomenat Cañellas i els seus poderosos aliats s'havien d'engolir, amb ràbia mal continguda, projectes d'urbanització com els que amenaçaven Sa Dragonera, Es Trenc, la Punta de N'Amer, S'Albufereta de Pollença, Cala Mondragó... ha estat i segueix sent un veritable plaer.

Tot això pensava mentre el passat dia 12 de novembre sosteníem la pancarta de la major manifestació de la història de Mallorca, convocada pel GOB. Observar la frustració dels especuladors davant una societat mobilitzada, i haver contribuït modestament a aquesta mobilització, són raons suficients per alegrar-se d'haver estat aquí tots aquests anys, i haver compartit l'esforç amb tanta gent extraordinària.

-- 0 --

**Francesc J. Avellà Salvà**

**President els anys 1988-1996**

*1/5 de la meua vida*



Segurament sonarà a tòpic, però haver rebut la confiança de l'assemblea general de socis del GOB-Mallorca per presidir l'entitat durant un espai total de 8 anys (pràcticament un terç del temps que duu existint l'organització) resulta un honor que ja oblidar o recordar gairebé amb nostàlgia les incomoditats quotidianes d'una activitat plena d'emocions fortes i no sempre recompensada amb la satisfacció que atorga la victòria en qualsevol batalla en defensa del medi ambient. Han estat vuit anys llargs (una cinquena part de la meua vida fins

aquí!), que no obstant m'heu de creure si dic que m'han passat volant (i ja voldria que només fossin aquests vuit els que m'haguessin passat tan de pressa!). Dispos d'un brevíssim espai per contar alguna de les meves impressions, i no sé amb quina quedar-me. Potser convé aprofitar per advertir que poques entitats són tan poc presidencialistes com la nostra (i crec que és bo que així sigui), de manera que qualsevol pretensió de caracteritzar diferents etapes del GOB en funció del nom del president de torn, o d'atribuir a aquest els èxits i fracassos en les diverses campanyes de cada moment, resulta artificiosa i injusta: és el conjunt del que podríem denominar forces vives de l'organització, començant per la plantilla d'assalariats (7 persones en aquests moments) i pels nombrosos components de les successives Juntetes Directives (no tenc ni idea de quantis sumen: potser estaria bé que anàssim pensant en fer una orla), el que ha fet del GOB allò que és avui: una organització activíssima, prestigiosa (per eficaç i independent) i amb empena per a moltes més dècades. Que tots ho vegem.

-- 0 --

**Pere Tomàs Vives**

**President els anys 1996-1998**



Vint-i-cinc anys es pot considerar una edat madura per a una associació ciutadana com és el GOB, però a la vegada és una edat jove perquè encara resta molt per fer defensar. Segurament, l'activitat més coneguda del GOB durant aquest quart de segle d'existència hagi estat la reivindicació pública i els fets més recordats siguin les grans mobilitzacions ciutadanes. Pens, però, que igualment important és el treball continuat d'estudi naturalístic -en especial del món de les aus-, les activitats d'educació ambiental que han arribat cada any a milers d'infants, els treballs de conservació i recuperació de la reserva natural de La Trapa, i els esforços per divulgar els coneixements adquirits. Totes aquestes activitats, fruit de la col·laboració altruista de milers de socis i simpatitzants, agrupats en delegacions locals, equip d'ornitologia i anellament, grup infantil, voluntaris de La Trapa, etc., han consolidat la nostra associació com a una de les entitats conservacionistes més dinàmiques d'Europa, i sobre tot han servit per conscienciar a la societat il·lenca sobre els greus problemes ambientals de la segona meitat del segle XX.

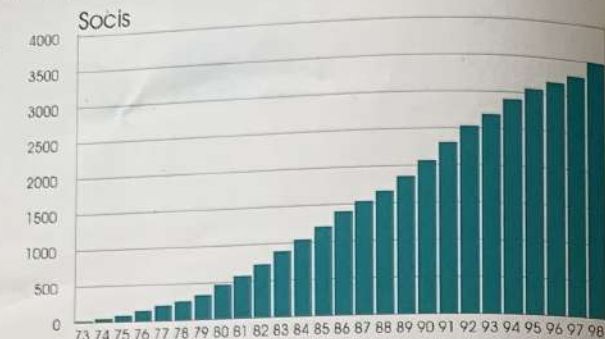
Estam a punt d'entrar en un nou mil·lenni, i ja és ben hora que el territori, la biodiversitat i els nostres recursos naturals siguin vertaderament valorats i respectats pels poders polítics, econòmics i socials. Ara més que mai, és necessari un canvi radical de model territorial que no posi en perill el nostre futur, un canvi que compta amb un gran suport i consens social, com es va demostrar el passat 12 de novembre. És per això que el 25è aniversari no és motiu de nostàlgia, sinó d'agraïment a totes les persones que han contribuït a fer el GOB, i alhora d'agafar forces i molta il·lusió per a continuar els anys que siguin necessaris treballant en defensa del nostre patrimoni natural, un bé comú de tota la societat de les Illes Balears.

## 25 anys de canvis en l'estructura i el funcionament de l'associació

Difícilment els fundadors del GOB devien pensar, ara fa 25 anys, que estaven establint els fonaments del que havia de convertir-se en una de les organitzacions ecologistes més importants de l'estat. Durant aquests primers 25 anys de vida de la nostra associació han estat molts i molt importants els canvis que ha sofert l'estructura del GOB, canvis que, d'una o altra forma, han determinat l'activitat del grup o n'han estat conseqüència. A continuació intentarem comentar breument els més destacats.

### Creixement en socis, creixement en importància

Des de l'any 1973, el nombre de socis de l'entitat a Mallorca ha anat creixent any rera any, i a un ritme bastant sostingut al llarg dels darrers anys (uns 150-200 socis anuals com a mitjana). Així, en aquests moments estem a punt d'assolir la xifra de 3.500 socis. Això suposa aproximadament un 0'55% de la població, un percentatge gens menyspreable per a una associació. El soci número 4.200 se demanarà per què té un número superior al número de socis que deim tenir. Això és degut a que el nombre d'altres que han registrat els nostres llibres de socis és considerablement més elevat que el número de socis actuals: en escriure aquest article, acabam de donar d'alta el soci número 4.500. No tots els que un dia s'associaren han continuat dins el grup: al llarg d'aquest període, unes 1.000



persones han causat baixa per motius diversos (defunció, motius econòmics, discrepàncies ideològiques, desinterès,...). Aquesta xifra, que pot semblar alta, no ho és si la comparam amb la d'altres entitats associatives com la nostra; de fet, podem dir que el compromís dels socis amb el GOB és molt durader, i que la norma general en entitats com la nostra és que la dinàmica altes/baixes sigui molt accentuada. Aquest gran potencial humà és en bona part responsable del nostre èxit. Moltes de les nostres campanyes requereixen la participació activa d'un nombre elevat de persones (concentracions, manifestacions, recollida de signatures, distribució d'informació, etc).

D'altra banda, el fet de saber que milers de persones recolzen, encara que sigui sense participar activament, el dia a dia de la feina de l'organització, dona un estímul fonamental a les decisions preses, a les opinions

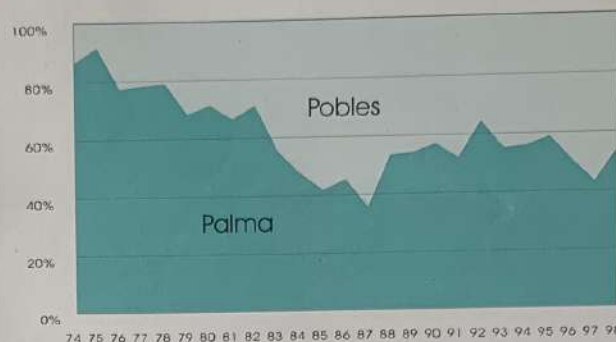
manifestades, a les accions realitzades.... I és també aquest important nombre de persones el que fa que les sigles GOB siguin tan tenguades en compte per l'administració, els mitjans de comunicació, les entitats ciutadanes i la societat en general.

### Més pressupost, més feina

Però a més a més de persones, el funcionament del GOB com el de qualsevol organització ecologista passa per disposar de suficients doblers com per a realitzar les campanyes. Des del punt de vista econòmic, aquest increment de socis ens ha reportat uns ingressos que ens han permès executar més campanyes i amb més mitjans. Les entrades econòmiques, com podeu observar a la figura corresponent, s'han incrementat d'any en any, i molt especialment al llarg dels darrers cinc anys. Paral·lelament, gràcies a l'aportació econòmica dels socis hem pogut encetar importants línies de finançament, com l'edició i venda de material (camisetes, agulles, clauers, moblles) i com la coordinació d'equips de feina que ens ha permès la signatura de convenis amb centres educatius, col·lectius i institucions per a la realització d'activitats d'educació ambiental.

### El GOB a la part forana

Encara que el GOB-Mallorca fos als seus primers anys de vida una entitat bàsicament de Palma, tant



quant a l'organització d'activitats com a la procedència dels seus associats, amb els anys ha estat la seva influència a tota Mallorca. De fet, la immensa majoria dels temes que ocupen al GOB són qüestions que afecten la part forana, bé per esser temes globals, bé per tractar-se de campanyes específicament locals, i en l'actualitat se fan tant de socis de Palma com dels pobles.

Aquest increment d'importància dels pobles, tant quant a l'activitat de l'organització com al seu número de socis, motivà la modificació de l'estructura per tal de donar cabuda a la creació de delegacions locals de l'associació. Des de l'any 1983 s'han creat a Mallorca 18 delegacions locals del GOB (Alaró, Alcúdia, Andratx, Artà, Bunyola, Campos, Capdepera,

Deià, Felanitx, Inca, Llucmajor, Manacor, Marratxí, Palma, Pla de Mallorca, Pollença, Santanyí, Sóller i Son Servera).

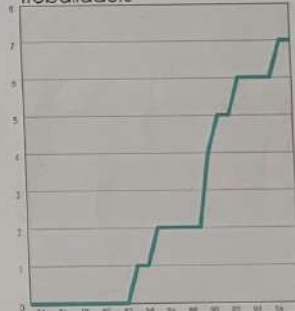
El paper de les delegacions locals és fonamental, donat que els socis dels pobles són els que primer detecten i ens comuniquen les novetats, positives o negatives, de la situació ambiental del seu municipi. D'altra banda, la seva capacitat d'intervenció a nivell local és molt important, ja que per a la resolució de problemes és fonamental informar i conscienciar els ciutadans locals. Amb el creixement del GOB, a molts de pobles s'han creat delegacions locals que al llarg dels anys han tingut una actuació important. Campanyes com Sa Canova, Punta de N'Amer, Mondragó o Cales de Manacor, entre d'altres, varen

comptar amb la important intervenció de les corresponents delegacions locals del GOB. A la gràfica apareixen en verd més fosc les delegacions locals creades fins avui, i en verd clar aquells municipis que sobrepassen els 15 socis (mínim requerit pels estatuts per a crear-li una delegació local) i que encara no en tenen. Com a curiositat, cal destacar que a la zona central de Mallorca s'ha creat recentment la delegació d'Es Pla, agrupant els socis de 14 municipis.

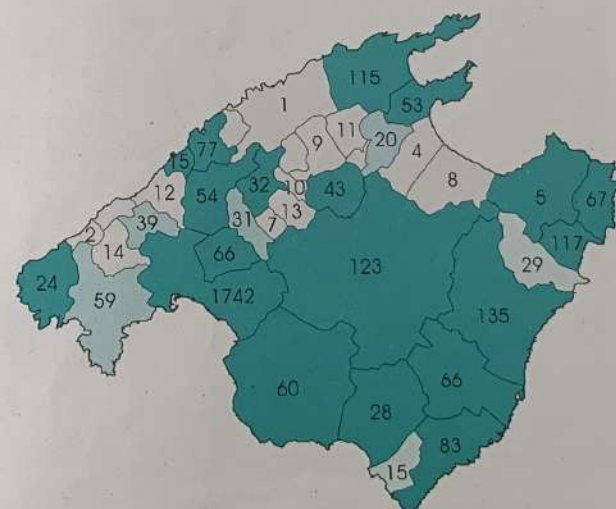
### La professionalització, imprescindible

Un aspecte fonamental que no podem passar per alt és la progressiva professionalització que amb els anys ha sofert la nostra entitat. Fins l'any 1982, el GOB funcionà ex-

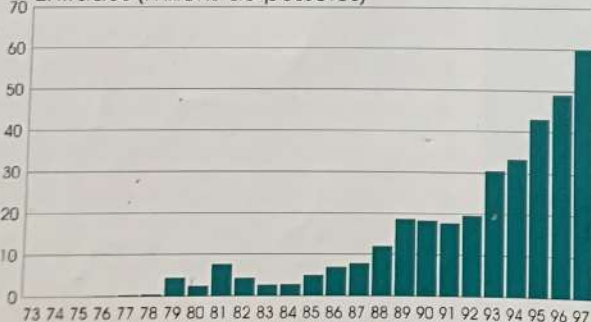
#### Treballadors



clusivament gràcies a la feina de voluntaris. Aquest tipus de funcionament, que sens dubte seria el desitjable, per desgràcia amb els anys s'ha tornat insuficient per assumir tota la nostra vertiginosa dinàmica. L'execució de les campanyes actuals del GOB difícilment pot esser assumida per voluntaris que se dediquin professionalment a altra activitat, ja que requereix molta dedicació de temps. En aquests moments el GOB compta amb 7 treballadors (2 administratius, 3 responsables de campanyes, 1 responsable d'educació ambiental i 1 responsable de La Trapa), a més d'altres persones contractades puntualment per a feines d'ornitologia i d'educació ambiental. Això no vol dir que no n'hi hagi, i molta, de feina feta per voluntaris, una col·laboració indispensable per al nostre bon funcionament.



#### Entrades (milions de pessetes)





La conservació de L'Albufera, una constant des dels inicis del GOB.



La campanya de Sa Dragonera va ser especialment intensa de l'any 78 al 82. Quinze anys després va ser declarada Parc Natural.



Cartell contra la urbanització de Punta n'Amer, 1985.



La campanya per salvar Mondragó de les urbanitzacions va ser una de les més intenses a la dècada dels vuitanta.



La defensa de S'Albufera, una de les primeres reivindicacions del GOB els anys 70.



Aportació de Miquel Barceló a la campanya en defensa de Sa Canova, 1989.



## Pau per a Cabrera!

Cartell contra les maniobres militars a Cabrera, 1986. Després d'una intensa campanya es va declarar el Parc Nacional l'any 1991.



La defensa d'Es Canons, una reivindicació encara viva.

La campanya en defensa d'Es Trenc, una de les més populars de la història del GOB. Cartell de 1982.



Concentració a Ses Covetes, 1994, contra la construcció d'apartaments a primera línia del litoral.



Gala Petita verge, concentració l'any 1995.



Les Gales de Manacor protegides després d'una llarga campanya ecologista.

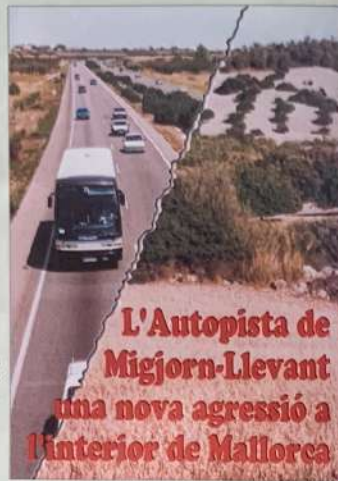
## S'ESTALELLA: NO a la central energètica!

L'any 90 es va salvar s'Estalella d'una central tèrmica. La lluita per les energies renovables encara continua.



COORDINADORA  
EN DEFENSA DE  
S'ESTALELLA

La campanya contra la construcció d'autopistes i en favor del transport col·lectiu és molt important actualment. Fulletà de 1998.



L'Autopista de  
Migjorn-Llevant  
una nova agressió a  
l'interior de Mallorca



A finals dels vuitanta s'inicien les activitats del GOB contra la regeneració artificial de platges.

Juguets bèl·liques,  
un adhesiu de 1987



PROU  
DE CIMENT  
A LA MAR



Cartell de 1990, quan nombrosos projectes de nous ports amenaçaven el nostre litoral.

El mes de novembre de 1992, 26.000 persones sortiren al carrer per defensar la llei d'espais naturals.



ni parc,  
ni parking:  
**JARDÍ!** DE  
S'ESTACIÓ



Ja l'any 1987 el GOB reclamava un jardí al parc de les estacions.

NO MÉS CAMPS DE GOLF!



PROU D'EXCUSES PER  
SEGUIR URBANITZANT!

Des de 1985 feim campanya contra la construcció de camps de golf.

L'any 1991 el GOB va participar en una campanya estatal contra les nuclears.



Adhesiu per divulgar la necessitat de protegir els petits aucells migratoris, 1981.

La recent manifestació de dia 12 de novembre de 1998, una de les principals fites històriques del GOB. 30.000 mallorquins diuen prou d'urbanitzacions.



Acció davant el CIM, una de les múltiples iniciatives que s'han realitzat des de 1993 contra la incineració i a favor del reciclatge, la recollida selectiva i la reducció.





El GOB obté el Premi Nacional de Medi Ambient de 1997.



Activitat del Grup Infantil del GOB a Cala Bòquer, octubre de 1997.

Cartell anunciador d'una de les múltiples exposicions realitzades pel GOB.



Jornada de neteja al torrent de Paréis, setembre de 1998.



El GOB va comprar La Trapa l'any 1980.

Les jornades ornitològiques de 1979, un exemple de les múltiples activitats de divulgació ornitològica.



Són moltíssimes les publicacions divulgatives editades pel GOB al llarg de 25 anys.



El voltor, emblema del GOB, ha estat també objecte de campanyes del GOB. Cartell de 1985.

Activitat d'educació ambiental amb un grup d'escolars. Cada curs el GOB arriba a més de 15.000 infants i joves.



Els voluntaris, una peça clau en la recuperació de La Trapa.



Entre els anys 1980 i 1990 el GOB va mantenir una col·laboració setmanal amb el diari Última Hora, una de les diverses col·laboracions que hem tengut amb els mitjans de comunicació.



Marxa per reivindicar l'ús de la bicicleta a la ciutat, 1991

## Les campanyes del GOB, avui

Al llarg dels 25 anys d'història del GOB ha estat contínua l'ampliació de l'àmbit temàtic objecte d'atenció per part de l'associació. Si bé en els seus inicis el grup té un caire bàsicament naturalista, ja a mitjans dels anys 70 es pot dir que el GOB és una associació ecologista preocupada per una gran diversitat de problemes ambientals (la conservació de la fauna, la flora i els espais naturals, l'urbanisme, el trànsit a les ciutats, els espais verds urbans, l'energia nuclear, etc.). En els anys 80, d'entre la diversitat temàtica, destaquen les campanyes en defensa dels espais naturals, bàsicament costaners, amenaçats per la construcció d'urbanitzacions: Sa Dragonera, Es Trenc, Sa Canova, Mondragó, Llucacari, S'Albufera, S'Albufereta, Sa Punta de n'Amer, etc. Els anys 90 estan marcats especialment per dos factors: en primer lloc la globalització de les campanyes en defensa del territori, concretada en les campanyes de la Llei d'Espais Naturals, la defensa de les zones rurals i per una moratòria urbanística. En segon lloc, en aquesta dècada irrompen amb força les qüestions relacionades amb la gestió dels recursos: l'energia, l'aigua i la problemàtica dels residus.

Ara, a punt d'iniciar el segle XXI i 25 anys després de la creació del grup, es consolida aquesta tendència, amb un nou factor afegit: la consciència de la unitat de la problemàtica ambiental. No ens enfrontam a problemes puntuals (la urbanització d'un espai natural, un aboca-



ment a un torrent, la construcció d'una determinada carretera...), ni a qüestions sectorials (l'urbanisme, els residus, l'aigua, l'energia, el transport...), sinó que s'ha posat en evidència que la principal causa de la problemàtica ambiental de l'illa és el model territorial i econòmic dominant, fonamentat en un creixement econòmic que es sustenta en un consum de territori continu (per donar cabuda a més turistes i més residents), i que té com a conseqüència una gestió insostenible dels recursos (l'aigua és insuficient, l'energia prové de fonts no renovables i la producció de residus creix dia a dia, la flora, la fauna i els ecosistemes en general pateixen multitud d'amena-



Resulta evident, doncs, que la principal campanya del GOB ara sigui la Moratòria turística i urbanística. Amb el lema "No més urbanitzacions" es pretén abordar la pressió urbanística i turística encara molt elevada en el litoral (pels projectes d'urbanitzacions, hotels i ports esportius), les parcel·lacions i construcció de xalets que amenacen les àrees rurals i també els espais naturals. Però l'objectiu no és només la preservació del territori i la protecció de determinats espais, sinó l'ordenació racional, global i conservacionista de tota l'illa. Per això altres reivindicacions del GOB estan íntimament relacionades amb la campanya de la Moratòria, especialment l'oposició a la construcció d'autopistes i la demanda de la millora i ampliació dels transports col·lectius.



El model territorial té implicacions directes en la gestió dels recursos: si tenim més places turístiques i residencials consumirem més aigua (un recurs molt limitat a l'illa), més energia (amb el consegüent increment de la contaminació atmosfèrica i l'efecte hivernacle) i produïrem més residus (que si no es gestionen de forma correcta provoquen greus impactes als abocadors i a la incineradora). Per això, a més de reivindicar una gestió ambientalment adequada d'aquests recursos, el GOB demana posar fre a l'increment continu del consum d'aigua i energia i de la pro-



ducció de fons. També l'extracció dels recursos necessaris per a la construcció a les pedreres ocasiona importants impactes ambientals, objecte d'atenció per part del GOB.



Altres temes objecte d'atenció per part de l'associació estan també íntimament relacionats amb el model econòmic i territorial: l'extracció d'arena dels fons marins i la regeneració artificial de platges per poder acollir a més turistes; la massificació dels espais naturals i la pressió sobre la flora i la fauna, sovint ocasionada pel turisme i per activitats recreatives impactants (excursions en vehicles tot terreny, freqüentació d'àrees fràgils...); introducció d'espècies animals i vegetals exòtiques com a atractiu turístic, ornamental o per a la caça... Per això el GOB demana una gestió conservacionista dels espais protegits (amb especial atenció a la supervisió dels parcs de Cabrera, Sa Dragonera, S'Albufera i Mondragó), la protecció de més espais (Es Trenc, S'Albufereta i, especialment, la Serra de Tramuntana), i més atenció a la protecció de la nostra flora i fauna amenaçades. El GOB també vol donar exemple de com s'ha de gestio-

nar un espai natural amb les activitats que desenvolupa a La Trapa, centrades bàsicament en la recuperació de la vegetació i de les marjades, la rehabilitació arquitectònica, l'educació ambiental i el voluntariat.

Aquestes són les qüestions més importants de l'activitat reivindicativa del GOB, que es complementen amb altres activitats d'educació, divulgació, participació i investigació, al voltant d'aquesta mateixa problemàtica ambiental. Amb activitats educatives el GOB arriba cada any a uns 15.000 escolars, a més de promoure cursos de formació, edició de material didàctic, etc. En el camp de la divulgació les activitats són moltes i molt diverses: publicació de llibres, informes, fulletons; edició de L'Ecolista; realització d'exposicions, cursos, conferències, jornades...; manteniment i renovació de la biblioteca, videoteca, arxiu de premsa, plana d'internet, etc. Les activitats participatives més importants són les que es realitzen entorn al Grup Infantil, les delegacions de pobles, les excursions, els voluntaris de La Trapa i altres voluntaris. L'activitat d'investigació es desenvolupa bàsicament en el camp de l'ornitologia (anellament, seguiment d'avifauna, beques d'investigació...).

Tractar de resoldre i donar a conèixer els problemes ecològics de la Mallorca de final de segle, així com canviar la direcció del desenvolupament del nostre poble, cap a una societat que limita el seu creixement quantitatiu a la capacitat del seu territori i dels seus recursos naturals, són les raons de ser del GOB als seus vint-i-cinc anys i de cara al futur.



## El GOB, mai tot-sol

Una part important de les campanyes i de les activitats que el GOB ha realitzat al llarg dels seus 25 anys, s'han fet conjuntament amb altres col·lectius i associacions, a través de Coordinadores, Plataformes, etc.

Aquest fet respon per una part a la necessitat d'implicar molts de sectors socials dins d'una campanya, i alhora unir esforços i estratègies. De fet són més de 30 el nombre de plataformes o coordinadores amb les quals hem treballat amb temes tals com a ports esportius (Cala Bona, S'Estanyol, Es Molinar, Port de Pollença), urbanitzacions (Sa Dragonera, Alcudiamar, camps de golf, Cala Petita...), carreteres (Deià-Sóller, Autopista de Llevant, Autopista d'Inca, Autopista a la UIB...), temes urbans (Sa Gerroia, Sa Riera, el Parc de ses Estacions...), així com la Plataforma anti-OTAN, la Plataforma en defensa de la Llei d'Espais Naturals, la darsena de Cala Gamba, en defensa de S'Estalella, Coordinadora en defensa de saigua, Coordinadora de Son Nuviu, etc.

D'entre totes elles en destacarem tres, possiblement les que han tingut o tenen més incidència. Vet aquí el llistat:

• El Comitè en defensa de Sa Dragonera va funcionar entre els anys 1978 i 1982 a fi d'evitar la urbanització de la petita illa de ponent i estava formada per més de 30 entitats, partits, sindicats, etc. Aquest Comitè va organitzar, entre d'altres coses la major part de manifestacions, actes,

...celebrats per a defensar aquest espai natural, destacant l'edició de gran nombre de cartells. Al final l'èxit fou el resultat d'aquesta campanya i a la fi Sa Dragonera se va salvar de la urbanització

• La Plataforma contra la incineradora de Son Reus agrupa a més de 150 col·lectius de tot tipus i de molts de pobles i va esser creada l'any 1993 per evitar la construcció i posada en marxa de la incineradora així com d'un abocador de cendres. Igualment aquesta Plataforma va dur a terme gran nombre d'activitats, des de manifestacions, consultes populars, accions, edició de material divulgatiu, i va promoure una iniciativa legislativa popular que aconseguí recopilar més de 30.000 signatures.

• La Plataforma de Mallorca contra l'autopista de Migjorn-Llevant, així com les Plataformes locals de Manacor, Felanitx, Campos, Porreres i Llucmajor foren creades l'any 1997 i pretenen evitar la construcció de una autopista entre Palma i Manacor a través dels municipis del migjorn de Mallorca i alhora fomenta alternatives basades en la millora de les carreteres actuals i el foment del transport col·lectiu. Entre les activitats dutes a terme cal destacar la recollida de signatures (més de 15.000), edició de material, jornades d'estudi, exposicions, debats públics, etc.



NO a la INCINERACIÓ  
SÍ al RECICLATGE

contra la incineradora de  
Son Reus

**24 març**  
(dijous)  
**manifestació**

Plaça d'Espanya 8 del vespre

Plataforma contra la incineradora de Son Reus

NI PORT ESPORTIU  
NI PLATJA ARTIFICIAL



Defensem  
**Cala Galiota**

**Sa Gerroia**  
una història que volem recuperar



**DRAGONERA  
LLIURE**



## PENSAR EN EL FUTUR Sebastià Verd

L'economia és una ciència incerta. Les previsions de futur que fan els més prestigiosos economistes del món tenen, cíclicament, errors descomunals. No fa gaire que, per exemple, sentíem parlar de les economies emergents asiàtiques com una amenaça per la competitivitat d'Europa. Sens dubte, representen una competència a tenir en compte en una economia cada pic més globalitzada, però la crisi actual ha minussvalorat el seu paper al mateix temps que la Unió Europea, en termes generals, torna a mirar cap al seu propi model, és a dir cap al manteniment de l'estat del benestar amb el retorn al poder dels socialdemòcrates renovats, i amb qualche incrustació d'antics comunistes i de verds reciclats. Vol dir això que el liberalisme és mort? De cap manera, la única cosa que sabem és, precisament, que les regles de joc universal passen, en aquestes moments, per la liberalització dels mercats però també per unes renovades corrents solidàries que, ara per ara, només són amb fase embrionària. Vivim una època de transició que, curiosament, coincideix en el canvi de mil·lenni i amb un ferotge avanç de les tecnologies que estan baratant totes les pautes de comportament humà, si més no en el món occidental.

Què passa, doncs, amb l'economia? I que passa amb la salut del Planeta? Més o manco sabem que la globalització ha fet que visquem un període que es caracteritza per una aparent estabilitat, a pesar de les crisis i les confrontacions regionals (entès regió en un concepte planetari). Però en realitat, el món és en permanent equilibri inestable, perquè qualsevol esdeveniment pot provocar els efectes d'un terratrèmol sobre el conjunt de la humanitat. I, en aquest sentit, parlant ja en termes ecològics —que és del que es tracta— cal constatar que la humanitat ha adquirit un grau suficient de consciència com per saber que la biodiversitat és sagrada a tota la Terra, és a dir que no pot alterar cap anella de la cadena universal, per petita que sigui, sense temer que n'hagi de pagar les conseqüències en forma de catàstrofe natural be pel deteriorament del propi sistema econòmic que la comunitat internacional ha anat embastant en els darrers anys. Un sistema que, com hem dit, es subjecta amb simples suposicions, en convencions mai no demostrades del tot i, el que és més perillós, en el manteniment de la status quo de les societats més avançades.

La societat sap que viu en plena incertesa, però s'ha proposat viure com si s'ens garantís l'estabilitat eterna i ningú no s'atreveix a defensar, com es va fer des del club de Roma en els anys se-

tanta, que convé recular cap el creixement zero o, fins i tot, abonar creixements negatius per garantir la preservació mediambiental que, alhora, és la garantia de futur. Això no és possible. Ningú no gosa fer aquest plantejament des d'una òptica suposadament majoritària. Cap partit polític és en condicions de guanyar unes eleccions amb aquestes premisses —i la democràcia és, malgrat tot, l'únic sistema que garanteix que els drets humans es puguin complir— la qual cosa imposa com a única alternativa una política de nedar i guardar la roba.

Pot ser que aquesta sigui una divagació massa genèrica per parlar sobre el futur del GOB i, en general, de l'ecologisme a les Balears. Segurament és més fàcil felicitar-se pels èxits aconseguits en els seus vint-i-cinc anys d'història i, sobretot, pel pes que ha tingut en la creació d'una consciència mediambientalista a les Illes, que no fer una prospectiva sobre quin ha de ser, o pot ser, el seu futur. Particularment, no gos fer-ho. És tanta la incertesa que hi ha al davant que no tenc, ni crec que la tenguí ningú, la perspectiva suficient per tractar d'endevinar allò que passarà d'aquí uns anys. No hi ha dubte, però, que té un paper important a jugar, que avui el GOB és una institució clau per entendre la societat il·lenca i que, en conseqüència, el rumb que prengui no només ha d'oïr al desig dels actuals dirigents sinó, la qual cosa és tremendament difícil d'endevinar, a les aspiracions del conjunt de la societat del dia de demà. En aquest sentit, hi ha una qüestió que em sembla clara i que enllaça amb tot el que hem dit fins aquí: avui no és pot pensar només localment, encara que seguint el vell eslògan ecològic de "pensar globalment, actuar localment", l'acció comenci amb posar ordre a la casa de cadascú. L'economia, la política i el medi ambient són qüestions interrelacionades que atorguen a cada indret del Planeta el seu propi rol. A les Balears, per exemple, ens ha tocat ser a l'avantguarda del turisme de masses que ara, com totes les coses, és en fase de revisió. Abans, quan el GOB va néixer, era possible fer una oposició radical a aquest sistema per cercar vies intermitges. Ara, el conjunt de la societat ja és conscient que aquestes vies són necessàries per sobreviure a la globalització, però també sap —i saben, o han de saber, els ecologistes— que tampoc no es pot abandonar el paper que correspon jugar a les Illes en el context internacional, ja que correria el perill d'un crac econòmic més difícil de pair encara que un crac ecològic de caràcter local.

En el futur, el GOB no tindrà més remei que conviure amb diferents sensibilitats per, precisament, ampliar el seu camp d'acció. Avui tots som ecologistes,

tes, fins i tot els sectors conservadors que eren més reacs, i que fins fa pocs anys constituïen la força a vèncer pels ecologistes, parlen ara de sostenibilitat i prenen decisions que limiten el creixement. Els principals sectors econòmics diuen que s'ha de ser ecologista no només pel sentiment sinó també per la butxaca, com ho demostra el fet que el principal tour operador que actua a les Balears, la TUI, tenguin un director general només per assumir mediambientals. A Alemanya "els verds" formen part del Govern i han hagut d'adaptar-se a les normes pactistes de la política per internar frenar, per exemple, l'ús de l'energia nuclear. A les Balears, tot i que el partit dels "Verds" és en el Parlament, l'ecologisme s'ha decantat per actuar dins de la societat civil, la qual cosa, segurament, encara el permet ser més permeable envers la necessària reestructuració del teixit social i, sobretot, de les xarxes econòmiques que, majoritàriament —a pesar de les reflexions que elles mateixes es fan— continuen arrelades en un desenvolupisme més propi dels anys setanta que no de l'any dos mil. Per això mateix, el moment és molt delicat, perquè la transició que viu el Planeta, i la transició que vivim localment, fa que en el futur sigui absolutament necessari disposar d'unes regles de joc que permetin de bon de veres l'anomenat desenvolupament sostenible. Són imprescindibles canvis radicals d'actitud, però aquests canvis no s'imposaran des del radicalisme.

En aquest context, quin serà el futur del GOB en els pròxims vint-i-cinc anys, que és la pregunta que em varen fer quan m'encarregaren aquest article? Francament, no ho sé. Pense que no ho pot saber ningú. La meua opinió és que el GOB continuarà essent imprescindible per catalitzar les polítiques mediambientals de les Balears, però que al mateix temps haurà de ser més pactista i acceptar com a bons alguns sostres de desenvolupament que, en principi, són per damunt dels límits considerats admissibles, la qual cosa no és obstacle, no obstant, per ser solidaris amb la resta del món i exigir pràctiques quotidianes que siguin mediambientalment correctes per evitar l'escalfament de la Terra o, simplement, per fomentar la solidaritat internacional. Tot això a canvi de que l'ecologisme arribi en el conjunt de la societat i de que les noves regles del joc, un cop pactades —si es que s'arriba a aquest punt— siguin respectades per tothom. Al capdavant, sigui amb el GOB o sense ell, el futur de les Balears depèn d'aconseguir un equilibri amb l'entorn a través d'un nou model de desenvolupament que li permeti seguir essent competitiu en un món ple d'incerteses i, en aquest sentit, sobreviure les crisis de tots tipus que segurament ens portarà l'imminent canvi de mil·lenni.